

TRENDS OF DEVELOPMENT MODERN SCIENCE AND PRACTICE

Abstracts of IX International Scientific and Practical Conference

Stockholm, Sweden
November 16 – 19, 2021

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The IX International Science Conference «Trends of development modern science and practice», November 16 – 19, 2021, Stockholm, Sweden. 588 p.

ISBN - 978-1-68564-518-2

DOI - 10.46299/ISG.2021.II.IX

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D. (Economics), specialty: 08.00.04 "Economics and management of enterprises (by type of economic activity)"
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Kanyovska Lyudmila Volodymyrivna</u>	Associate Professor of the Department of Internal Medicine

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES		
1.	Sapakhova Z., Suleimanova G., Kalibayev B., Irkitbay A., Madenova A., Mussayeva K., Panurova A. RESISTANCE OF CHICKPEA GENOTYPES TO FUNGAL DISEASES	17
2.	Воропай Г.В., Молеца Н.Б., Топольнік Т.І. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ОСУШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ ПІВНІЧНОГО ЛІСОСТЕПУ В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ	23
ARCHITECTURE, CONSTRUCTION		
3.	Berezovetska I. LANDSCAPE DESIGN AND COMPOSITION AS THE ART OF CREATING A HARMONIOUS SPACE OF THE HOMESTEAD	32
4.	Kovalenko A., Hodun T., Sorochan O., Puzachova A. ORGANIZATION OF RECONSTRUCTION WORKS IN URBAN BUILDINGS	34
5.	Shpakova H., Shpakov A., Hlushchenko I. INNOVATIVE TOOLS FOR URBAN RESTORATION	37
6.	Huk V. THE POTENTIAL AND CAPACITY OF TRAFFIC LANES AND ROADS	40
7.	Гуртовий О.Г., Тинчук С.О., Угрин Л.С. НАПРУЖЕНО – ДЕФОРМОВАНИЙ СТАН БАГАТОШАРОВИХ ПЛИТ МОСТІВ ПІД ЛОКАЛЬНИМ НАВАНТАЖЕННЯМ	45
8.	Коновалюк В.А., Франчук Ю.Й. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОБОТИ ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ МЕРЕЖІ	51
ART HISTORY		
9.	Datsiuk N. САКРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ НА ПРИКЛАДІ ОЗДОБЛЕННЯ СОБОРУ ЗАРВАНИЦЬКОЇ МАТЕРІ БОЖОЇ МАРІЙСЬКОГО ДУХОВНОГО ЦЕНТРУ В СЕЛІ ЗАРВАНИЦЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ	54

10.	Вергунов С.В. К ВОПРОСУ О МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ ТЕХНОЛОГИЯХ В ДИЗАЙНЕ. ИНТЕГРИРОВАННЫЙ НАБОР ПРИЛОЖЕНИЙ «ADOBE SPARK»	57
11.	Вергунов С.В., Стреляная М.А. ПОРТФОЛИО ДИЗАЙНЕРА КАК ФОРМА УСПЕШНОЙ САМОПРЕЗЕНТАЦИИ	62
12.	Зінченко А.Г., Коломієць В.О. СУЧАСНІ КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ	66
13.	Киргизбекова С.С., Бахретдинова Г.К. ОСОБЕННОСТИ СТИЛЯ: СУПРЕМАТИЗМ В РЕКЛАМЕ	72
14.	Матвеева О.О., Ісайкова О.О. СУЧАСНІ ВИМІРИ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ ТВОРІВ МОРІСА РАВЕЛЯ	78
15.	Усманов Р.Х. ИСТОРИЧЕСКАЯ ПЬЕСА «САДЫР ПАЛВАН» И ЕЕ СЦЕНИЧЕСКОЕ ВОПЛОЩЕНИЕ НА СЦЕНЕ УЙГУРСКОГО ТЕАТРА	82
BIOLOGICAL SCIENCES		
16.	Yorkina N., Cherniak Y. PROTECTION AND RATIONAL USE OF FOREST RESOURCES: PROBLEMS AND PERSPECTIVES	85
17.	Каськів М.В. РІВЕНЬ АКУСТИЧНОГО ЗАБРУДНЕННЯ М. РІВНЕ	89
18.	Кузьменко Л., Алексієнко А. ВИВЧЕННЯ ЯКОСТІ ПОПУЛЯРНИХ МАРОК ПИТНОЇ БУТИЛЬОВАНОЇ ВОДИ	91
19.	Поворозний І.В., Тітова Л.О. ВИКОРИСТАННЯ АДЕНОАСОЦІЙОВАНИХ ВІРУСІВ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЗОРУ У ЛЮДИНИ	96

TRENDS OF DEVELOPMENT MODERN SCIENCE AND PRACTICE

20.	Федюшко М.П., Халіман І.О., Берьозка О.В., Малюченко І.С. ВПЛИВ БОТІЄВСЬКОЇ ВЕС НА ОРНІТОКОМПЛЕКСИ ПРИАЗОВСЬКОГО РАЙОНУ	99
21.	Шейко В.І., Колесник Ю.І., Міронець Л.П., Карпець Я.М., Стрельцова В.В. ОБРОБКА ІНФОРМАЦІЇ І ТА ІІ СИГНАЛЬНИМИ СИСТЕМАМИ ПІД ВПЛИВОМ ПОЛІХРОМАТИЧНОГО ВИДИМОГО+ІНФРАЧЕРВОНОГО СВІТЛА	104
CHEMICAL SCIENCES		
22.	Zolotarenko O., Rudakova E., Zolotarenko A., Schur D., Chymbai M. NEW COMPOSITES BASED ON CARBON NANOSTRUCTURES AND SOLID POLYMERS FOR 3D PRINTING TECHNOLOGY FDM	107
CULTUROLOGY		
23.	Войцях Н.П. ЗГУРТОВАНІСТЬ МІСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ ЯК ЧИННИК УРБАНІСТИЧНОЇ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ	114
ECONOMIC SCIENCES		
24.	Atamanchuk Z., Makohin Z. INTERNATIONAL TOURISM AS A WAY OF CROSS-CULTURAL TOLERANCE FORMING	116
25.	Issatayeva G.B., Galizhanuly A. METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE ECONOMIC EFFICIENCY OF INVESTMENT PROJECTS	119
26.	Litvak O. FORMATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATORS COMPLEX IN INTEGRATED CONTROL SYSTEM OF BLACK SEA REGION'S COASTAL ZONE	124
27.	Marushchak S., Smorodinov I. TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF CROSS-BORDER COOPERATION IN UKRAINE	127

28.	Sokol A., Sokol G. FIRE PROTECTION OF FINANCIAL CAPITAL	132
29.	Utzhanova A. STRUCTURAL OIL PRICE SHOCKS	135
30.	Yegemberdyiev R.A., Satybaldina A.U. THE ALGORITHM OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE STATE MANAGEMENT OF THE LIVESTOCK INDUSTRY BASED ON MODERN FACTORS OF THE FORMATION OF INDICATORS	142
31.	Аманов С.А. ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНА И КОНКУРЕНТНЫЕ ПРЕИМУЩЕСТВА	147
32.	Атаманчук З.А., Столяр А.О. ОСОБЛИВОСТІ МІГРАЦІЇ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ З УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ	152
33.	Горяча О., Абутолібов А., Гуріна Т., Марчук Є., Плисенко І. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	155
34.	Казамбаева А.М., Хасенова Н.Н. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫН АУМАҚТЫҚ ҰЙЫМДАСТЫРУ ҚАЖЕТТІЛІГІ	159
35.	Кононенко П.О., Гордієнко М.І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ, ЯК ОБ'ЄКТА ОБЛІКУ	169
36.	Крючко Л.С., Ромашко А.Г. РОЛЬ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ В ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАТИВІВ	174
37.	Курманалина А.А., Джумабаев Е.Б. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УПРАВЛЕНИЯ СБЫТОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	177
38.	Марусяк Н.Л., Марусяк О.В. СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	183

TRENDS OF DEVELOPMENT MODERN SCIENCE AND PRACTICE

39.	Романовська Ю.А. БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВІ ВІДНОСИНИ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕПЕКИ УРБОГЕОСИСТЕМИ	186
40.	Руденко Б.М. ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ	191
41.	Черьомухіна О.К. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РИНОК ПРАЦІ УКРАЇНИ	194
GEOGRAPHICAL SCIENCE		
42.	Патійчук В.О., Погребський Т.Г., Чижевська Л.Т., Ціпошук С.А. ПРОБЛЕМИ ПЕРЕФОРМАТУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ НІМЕЧЧИНИ	197
43.	Рибалова О.В., Мельнік Л.В., Бондаренко О.О., Коробкіна К.М. АКУМУЛЯТИВНІ ВЛАСТИВОСТІ ЧОРНОБРИВЦІВ В ПРОЦЕСІ ФІТОРЕМЕДІАЦІЇ ЗАБРУДНЕНИХ ВАЖКИМИ МЕТАЛАМИ ҐРУНТІВ	207
JOURNALISM		
44.	Рудик М., Шайда Н., Бердак Х. ОСОБЛИВОСТІ АВТОРСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ У ЖУРНАЛІСТСЬКОМУ ТЕКСТІ	212
LEGAL SCIENCES		
45.	Бондаренко С.Ю., Витомский Ю.Л. «IUS SINE IURE», ИЛИ КОМУ ПРИНАДЛЕЖИТ ПРАВО НА УЗУРПАЦІЮ В УКРАЇНЕ (НА ОСНОВЕ ЗАКОНА УКРАЇНИ № 5475-VI?)	216
46.	Міщук І.В., Киричук Б.С. ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ПОДАЧІ ГРОМАДЯНИНОМ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СКАРГИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ	226

TRENDS OF DEVELOPMENT MODERN SCIENCE AND PRACTICE

47.	Онопченко Н.В. ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ-ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ЇХ ПСИХОЕМОЦІЙНУ СТІЙКІСТЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ	230
48.	Тарасенко О., Шевель О. СТАНДАРТИ ООН ЩОДО ОБМЕЖЕНЬ ПРАВ В'ЯЗНІВ	239
MANAGEMENT, MARKETING		
49.	Karavan N., Piven V. METHODICAL FUNDAMENTALS OF ORGANIZATION AND CONSTRUCTION OF ORGANIZATIONAL STRUCTURES OF MANAGEMENT	243
50.	Kolomytseva O., Vasylychenko L., Struchok A., Shmyhol A. TRANSFORMATION OF MARKETING COMMUNICATIONS	247
51.	Журавель В.І. ПАРАДИГМА СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНСЬКІЙ СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ	250
52.	Марченко М.В. ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІЗУ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА У КОМЕРЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	259
53.	Славкова О.П., Галіченко І.Ф. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ	264
54.	Турсунов И.Э., Кобилова М.А. МЕХАНИЗМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА НА ОСНОВЕ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	267
MEDICAL SCIENCES		
55.	Baieva O., Bayev V. ESSENCE AND PRINCIPLES OF THE METHOD OF GROUP ECONOMIC STANDARDS FOR CALCULATION THE COST OF MEDICAL CARE IN HOSPITAL	272

56.	Lykhota K., Kabanchuk S. CLINICAL AND LABORATORY SUBSTINATION OF EVALUATIONS OF THE FUNCTION OF CHEWING MUSCLES DURING USING OF MYOFUNCTIONAL APPLIANCE OF THE MIXED DENTITION AND PERMANENT DENTITION	276
57.	Lastivka I., Antsupova V., Malieieva I., Shabelnyk O., Hlazkova N. MODERN METHODS OF DIAGNOSIS OF NUNAN SYNDROME. CLINICAL CASE	283
58.	Shumna T., Titov H., Fedoseeva O., Lepetchenko Y. STUDY OF INTERLEKIN-4 (C-589T, RS2243250) GENE POLYMORPHISM AND INTERLEKIN-4 LEVEL IN CHILDREN WITH BRONCHIAL ASTHMA	288
59.	Yurtsenyuk O.S., Karvatska N.S. PREDICTORS OF ANXIOUS DISORDERS IN STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS	291
60.	Осокіна О.І., Івнєв Б.Б., Путятін Г.Г., Кабанцева А.В., Корченко О.Ю. ВПЛИВ РІВНЯ ІНСАЙТУ НА ПОКАЗНИКИ КЛІНІЧНОЇ РЕМІСІЇ ТА СОЦІАЛЬНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ У ХВОРИХ НА ШИЗОФРЕНІЮ	294
61.	Плетенецька А.О., Зарицький Г.А., Легедза А.В., Полив'яний В.М. ВПЛИВ АЛКОГОЛЮ ТА ПСИХОСТИМУЛЯТОРА (АМФЕТАМІНА) НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ ЗА НАЯВНОСТІ ХРОНІЧНИХ ЗМІН ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ: СУДОВО-МЕДИЧНИЙ РОЗБІР ВИПАДКУ З ПРАКТИКИ	300
62.	Рзаєва А.А.К., Страховецька Ю.В. ДОЦІЛЬНІСТЬ ЛАПАРОСКОПІЧНОГО ДОСТУПУ ПРИ РАКУ ЯЄЧНИКІВ	305
PEDAGOGICAL SCIENCES		
63.	Barantsova I., Kotlyarova V., Tkach M. ПРИЙОМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО АРТИСТИЗМУ	307

TRENDS OF DEVELOPMENT MODERN SCIENCE AND PRACTICE

64.	Nykytenko O., Stoieva T., Prokhorova S. CHALLENGES OF TODAY AND TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF TEACHING AT THE MODERN UNIVERSITY	311
65.	Pasieka N., Hrynkiv I. PREPARING FUTURE TEACHERS TO USE INFORMATION TECHNOLOGY IN THE LEARNING PROCESS OF JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS	315
66.	Pasieka N., Lutsiv I. FORMATION OF INFORMATION AND PROFESSIONAL COMPETENCE OF ELEMENTARY TEACHERS IN THE CONTEXT OF COMPUTERIZATION OF EDUCATION	319
67.	Plievakina H., Osokina Y. THE USE OF PUPPET THERAPY IN WORKING WITH CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN AN INCLUSIVE LEARNING ENVIROMENT	324
68.	Shopina M.O., Yakunin Y.Y. РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ МОДУЛІВ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З РОЗВИТКУ МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ	328
69.	Yorkin V., Zirnyk V., Babin V. DEVELOPMENT OF PERFORMANCE TECHNIQUE IN THE PROCESS OF LEARNING TO PLAY ON WIND INSTRUMENTS	331
70.	Башавець Н.А., Корнієнко І.О. РОЗВИТОК СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СПОРТСМЕНІВ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ СКЕЛЕЛАЗАННЯМ	334
71.	Вареник В.М., Пестовська З.С. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ В ОСВІТІ: DIGITAL FINANCE	338
72.	Гарбуз Т.О., Совкова Т.С. МИСЛЕНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ У СУЧАСНІЙ ФІЗИЦІ ТА ЇЇ НАВЧАННІ	341

73.	Гулевич А.М. ЩОДО КОРИСНОСТІ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ- ІНОЗЕМЦІВ	343
74.	Денищук І.П. ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	347
75.	Затока С.А. КОМП'ЮТЕРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ МЕТОДІВ ВИМІРЮВАННЯ ЧАСТОТИ	352
76.	Копил Г.О. АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	357
77.	Крамаренко А.М., Малиш Я.В., Долгіх І.В. ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У КУРСІ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	361
78.	Красильников А.А. НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ОТРАСЛИ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА В РОССИИ	364
79.	Мірошник С.О., Гапоненко О.М. ІСПАНСЬКА МОВА В США ТА ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	370
80.	Николаеску И.А., Пындык Л.В. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПЕДАГОГАМИ УЧРЕЖДЕНИЙ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ СЮЖЕТНО-РОЛЕВЫХ ИГР КАК СРЕДСТВА ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ	373
81.	Обач І.М. МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО, ЯК СУСПІЛЬНО ЗНАЧУЩИЙ ПРЕДМЕТ. ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	378

82.	Олефір Н.В. ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ КОРЕКЦІЙНО-НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «ЖИВИЙ ЗВУК» У ПРОЦЕСІ РОБОТИ НАД ФОРМУВАННЯМ ВИМОВИ ТА РОЗВИТКОМ СЛУХОВОГО СПРИЙМАННЯ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ	382
83.	Островська В., Островський Р. УРОКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ	387
84.	Петрик К.Ю., Удовенко А.С. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	391
85.	Пономаренко Т.О., Євченко Я.Б. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ	394
86.	Пономаренко Т.О., Кузіна О.Т. ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБОМ ТЕЛЕБАЧЕННЯ В УМОВАХ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ	398
87.	Романенко Л.В., Сіменик Є.С. ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ УЧНІВ	402
88.	Товстенко Л. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ЛІТЕРАТУРИ В НЕФІЛОЛОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	405
89.	Трофімчук В.М., Гамза В.П. РОЗВИТОК ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ШКІЛЬНОМУ ДИЗАЙН-ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	409
90.	Чень Ц. ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ГІТАРНОЇ МУЗИКИ	413

91.	Шалашна Н.М., Швидкий С.М., Баклашова Т.М. МОЖЛИВОСТІ ЗМІСТОВОГО НАПОВНЕННЯ КУРСУ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ	416
92.	Шевченко Л.О. СПІВПРАЦЯ ВЧИТЕЛЯ І БАТЬКІВ В СИСТЕМІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ – ЗАПОРУКА ФОРМУВАННЯ УСПІШНОЇ В СОЦІУМІ ОСОБИСТОСТІ – ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ	419
93.	Шульгіна О.В. КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ОЦІНЮВАННЯ СФОРМОВАНOSTІ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЦЕНТРІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ	423
PHARMACEUTICAL SCIENCES		
94.	Погосян О.Г., Полуян С.М., Шовкова З.В. ЗАСТОСУВАННЯ ІОННИХ АСОЦІАТИВ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ СКРИНІНГУ ТОКСИКАНТІВ	427
PHILOLOGICAL SCIENCES		
95.	Filat T. ПРОБЛЕМА ВЗАИМООТНОШЕНИЙ МУЖЧИНЫ И ЖЕНЩИНЫ В КЛАССИЧЕСКОЙ ЗАРУБЕЖНОЙ ЛИТЕРАТУРЕ (ГЕНДЕРНЫЙ АСПЕКТ)	429
96.	Абилмажинова А.Б. ОРАЛХАН БӨКЕЙ ДІЦ ӘНГІМЕЛЕРІНІЦ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	435
97.	Андрусенко М.С., Черевичний Б.В. КОГНІТИВНО-ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ВОРОЖОГО ПОЛІТИЧНОГО (ІСТОРИЧНОГО) ФОНУ ТА СПОТВОРЕННЯ ЕКЗЕСТИВНИХ РЕАЛІЙ УКРАЇНИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ РОСІСЬКИХ АНГЛОМОВНИХ МЕДІА ДЖЕРЕЛ)	439
98.	Кірюшина К.К., Мирійвська Ю.М. ІНШОМОВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	448

TRENDS OF DEVELOPMENT MODERN SCIENCE AND PRACTICE

99.	Мухамедиева А.Б., Бейсембаева А.М. ТІЛДІК МӘДЕНИЕТТІҢ ПСИХОЛИНГВИСТИКАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ	452
100.	Ніколаєнко О.І. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ «ВЕГЕТО-СУДИННА ДИСТОНІЯ» У СУЧАСНІЙ ЛАТИНСЬКОМОВНІЙ МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ	457
101.	Циганок Г. ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ЗА УМОВИ ОПАНУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ (A1)	462
PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES		
102.	Гуртовий О.Г., Тинчук С.О., Угрин Л.С. АНАЛІТИЧНИЙ РОЗВ'ЯЗОК ДЛЯ НЕСКІНЧЕННОЇ ПЛИТИ НА АБСОЛЮТНО ЖОРСТКІЙ ОСНОВІ ПІД ЗОСЕРЕДЖЕННЯМ НАВАНТАЖЕННЯМ	465
103.	Мартиненко В.В. СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ	469
POLITICAL SCIENCE		
104.	Akhanova A. MODERN WATER POLICY IN CENTRAL ASIA	472
105.	Berezovska-Chmil O. DIGITAL AUTHORITARISM IN THE MODERN WORLD	475
106.	Жакупова Ж.Е., Қамбарқызы А. ОБРАЗ ПОЛИТИЧЕСКОГО ЛИДЕРА В ПРЕДСТАВЛЕНИИ МОЛОДЕЖИ КАЗАХСТАНА	477
PSYCHOLOGICAL SCIENCES		
107.	Lavrinenko V. TO THE QUESTION OF PHILOSOPHY OF PSYCHOLOGY AS A SPHERE OF SCIENTIFIC KNOWLEDGE SUBSTANTIATION	483

TRENDS OF DEVELOPMENT MODERN SCIENCE AND PRACTICE

108.	Богачук А.Р. ФЕНОМЕН ТА СТРУКТУРА «Я-КОНЦЕПЦІЇ» ОСОБИСТОСТІ	488
109.	Котляр Л.І., Діколь-Кобріна О.А., Мендело В.В. ПРОБЛЕМА НЕАДАПТИВНИХ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ ПОВЕДІНКИ СПЕЦІАЛІСТІВ МОРЕГОСПОДАРЧОЇ ГАЛУЗІ	491
110.	Лазаревська О.М. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ НА ПРОЦЕС ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ	498
111.	Пономарьова В.Л., Захарченко В.В. НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВІД БАТЬКІВ	502
SOCIOLOGICAL SCIENCES		
112.	Горячева Н.Г., Буш Н.К. СИРИЙСКИЙ КРИЗИС И ГУМАНИТАРНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В УСЛОВИЯ ВОЕННОГО КОНФЛИКТА	506
TECHNICAL SCIENCES		
113.	Tulkebayeva G., Ibragimov N., Kakimova Z., Zharykbasova K., Baybalinova G. DETERMINATION OF XENOBIOTICS IN ENVIRONMENTAL OBJECTS	511
114.	Khaustov D., Nastishin Y., Burashnikov O., Khaustov Y., Kyrychuk O. FUSION OF VISIBLE AND INFRARED IMAGES IN A FORM OF COMPLEX VECTOR	514
115.	Kornienko Y., Haidai S., Yevziutin P., Sameliuk O. HYDRODYNAMICS OF NON-UNIFORM FLUIDIZATION	521
116.	Tleuberdin S., Tleuberdina A. ORGANISATIONAL INFORMATICS	526
117.	Tkachuk A. AUTOMATED MECHATRONIC SYSTEM	532

118.	Zolotarenko A., Viacheslav B., Zolotarenko O., Schur D. CREATION AND PRACTICAL USE OF HYDROGEN HOOKAH	537
119.	Zolotarenko A., Zolotarenko O., Rudakova E., Schur D., Chymbai M. MOBILE HYDROGEN POWER PLANT FOR PRACTICAL APPLICATIONS	543
120.	Василенко І. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТИПІВ ТЕСТУВАННЯ ПРОГРАМ	553
121.	Вовк Д.А. ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ТЕСТУВАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ КОРПОРАТИВНИХ СИСТЕМ	556
122.	Мусієнко В.С. КОМБІНОВАНИЙ АЛГОРИТМ РЕКОМЕНДАЦІЙ НА ОСНОВІ ВМІСТУ ТА ЗНАНЬ	558
123.	Пантейков С.П. О ТЕМПЕРАТУРАХ ПРОТЕКАНИЯ РЕАКЦИЙ ВОССТАНОВЛЕНИЯ ЖЕЛЕЗА ИЗ ГЕМАТИТА ГАЗОМ СО С ПОЗИЦИЙ ТЕРМОДИНАМИКИ	563
124.	Пасічний В.М., Михавко Т.Р. ВИКОРИСТАННЯ НАТУРАЛЬНИХ БАРВНИКІВ В ТЕХНОЛОГІЇ М'ЯСОМІСТКИХ ПРОДУКТІВ	570
125.	Стрельбіцький В.В., Немчук О.О. АНАЛІЗ ДЕФЕКТІВ МЕТАЛОКОНСТРУКЦІЙ КОЗЛОВИХ КРАНІВ	574
TOURISM		
126.	Крапівіна Г.О., Васильєва А.І., Чінь Х.І. ЕССЕ «МІСТА УКРАЇНИ ТА ЇХНІ ІСТОРИЧНІ ПАМ'ЯТКИ» (НА ПРИКЛАДІ МІСТА ЛЬВІВ)	576
127.	Любчук О.К., Крапівіна Г.О., Кривенкова А.С. СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ У ФОРЕСТ ПАРКУ (ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ)	580

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБОМ ТЕЛЕБАЧЕННЯ В УМОВАХ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

Пономаренко Тетяна Олександрівна

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка

Кузіна Оксана Тадеївна

аспірантка кафедри дошкільної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка

Набування дітьми життєвої компетентності, життєздатності є успішним лише тоді, коли дошкільники виявляють пізнавальну активність, усвідомлюють необхідність і мету засвоєння певного досвіду, планують і організують власну діяльність, виявляють самоконтроль і самооцінку. Тобто успішне оволодіння досвідом, ефективний розвиток особистості відбувається лише в активній діяльності, в цілеспрямованих зусиллях для отримання запланованого результату.

Серед ознак особистісного розвитку дитини дошкільного віку суттєве місце займає активність. Завдяки активності дитина вступає в життєво необхідні стосунки з довкіллям, в спілкування з людьми. Категорія «активність» досліджується в різних напрямках: біологічному, філософському, психологічному, педагогічному тощо. Теоретичні основи проблеми активності представлені в роботах відомих психологів (Л. Виготський, С. Рубінштейн, О. Леонтьєв), які доводять нерозривний зв'язок діяльності й активності в ній особистості.

Процес пізнання навколишнього середовища тісно пов'язаний з проявом пізнавальної активності. Пізнавальна активність є основою засвоєння дитиною культурного досвіду людства, необхідною умовою формування її розумових якостей, самостійності, ініціативності, успішності, творчості, що в свою чергу, сприяє гармонійному становленню зростаючої особистості. Розвиток розумових здібностей дітей дошкільного віку, формування їх пізнавальних інтересів, пізнавальної активності, допитливості визначається одним з основних завдань їх розумового розвитку [4].

Доведено (Л. Буркова, Т. Кондратенко, С. Ладивір, М. Лісіна, Л. Лохвицька, М. Поддяков, О. Проскура, В. Суржанська, Г. Стадник, Т. Ткачук), що інтенсивне становлення пізнавальної активності відбувається саме в дошкільному віці.

У ряді робіт відображено результати вивчення певних аспектів досліджуваної проблеми: особливості застосування творчих завдань як засобу формування пізнавальної активності старших дошкільників [5]; особливості розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного віку у спілкуванні з вихователем [6];

індивідуальні особливості пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку [3] тощо.

У науковій літературі зустрічаються два підходи до розгляду пізнавальної активності. Одні вчені розглядають пізнавальну активність як діяльність, інші – як якість особистості. В багатьох роботах зустрічається визначення сутності понять розумової, інтелектуальної активності тощо. Стосовно дітей дошкільного віку пізнавальна активність розглядається як активність в процесі пізнання, що виражається в зацікавленості дошкільників сприймати інформацію, бажанні уточнення власних знань, уявлень, в прояві елементів творчості, в умінні засвоювати спосіб пізнання й використовувати його в іншому матеріалі [4].

Тож ми розглядаємо пізнавальну активність дітей дошкільного віку як протиріччя між сформованим обсягом знань, умінь, навичок, способів пізнавальної діяльності, минулим досвідом і перенесенням його в різні види діяльності для вирішення нових пізнавальних завдань.

Основою на визначенні сутності поняття «пізнавальна активність дітей дошкільного віку» вважаємо доцільним стверджувати, що формування окреслених в Державному стандарті дошкільної освіти (2021 р.) [1] ключових компетентностей дитини (рухова й здоров'язбережувальна; особистісна; предметно-практична й технологічна; сенсорно-пізнавальна, логіко-математична й дослідницька; природничо-екологічна та навички, орієнтовані на сталий розвиток; ігрова; соціально-громадянська; мовленнєва; художньо-мовленнєва; мистецько-творча (художньо-продуктивна, музична, театралізована тощо) зумовлюється актуалізацією саме пізнавальної активності дошкільників в різних видах їх діяльності.

З іншого боку потенціал компетентностей дітей реалізується в їх творчій активності в усіх специфічно дитячих видах діяльності (ігровій, пізнавальній, образотворчій тощо). Пізнавальна активність також виявляється в особистісних якостях дитини.

На актуальність, необхідність формування в дітей дошкільного віку пізнавальних інтересів, пізнавальної активності, критичного мислення вказується й у сучасних вітчизняних програмах виховання й розвитку дітей дошкільного віку, зокрема в освітній програмі для дітей від 2 до 7 років «Дитина» (2020 р.) [2].

Одним із засобів формування пізнавальної активності дітей дошкільного віку є телебачення. На сучасному етапі розвитку суспільства телебачення продовжує займати одне з провідних місць в системі засобів масової інформації, виховання, освіти підростаючого покоління. В зв'язку з цим виникає необхідність в усвідомленні ролі телебачення, значимості його різних функцій у сучасному вихованні дітей дошкільного віку. З огляду на те, що телебачення далеко не випадковий компонент цього процесу, а один з постійних факторів впливу на дитину, важливо вивчати не тільки можливості телебачення, а й умови, що сприяють позитивному впливу на виховання й розвиток дошкільників.

Аналіз результатів вивчення можливостей телебачення свідчить про накопичення важливої для нашого дослідження інформації: телебачення, як одне із засобів медіа, в значній мірі впливає на формування уявлень дітей про

довкілля, розширює їх кругозір. Воно є самостійним джерелом знань, здатним пропонувати дітям повноцінну інформацію й специфічним видом унаочнення отримання певного досвіду. Пропонує для засвоєння певні моделі предметного й соціального середовищ. Сприяє актуалізації дитячої пізнавальної активності репродуктивного та творчого характеру.

Разом з тим слід зазначити, що більш дослідженою є проблема впливу телебачення на розвиток дітей шкільного віку. Дещо меншим є вивчення питання застосування телебачення у вихованні та розвитку дітей дошкільного віку. Тож проблема використання телебачення, як одного із засобів формування особистості дошкільника, зокрема становлення його пізнавальної активності, залишається в теорії та практиці сучасної вітчизняної дошкільної освіти недостатньо дослідженою.

Телебачення, як один із засобів медіа, використовується не тільки в умовах сімейного виховання дітей дошкільного віку. Цей засіб застосовується й в освітньому процесі закладів дошкільної освіти, центрів розвитку дитини, в гуртковій роботі. На жаль, в умовах закладів дошкільної освіти перегляд телевізійних передач часто проходить без безпосередньої участі вихователя. До того ж не всі педагоги володіють педагогічно доцільною методикою організації перегляду телепередач.

На етапі констатації нашого експериментального дослідження був проведений аналіз телевізійних програм для дітей дошкільного віку на каналах українського телебачення та здійснено анкетування батьків вихованців з метою вивчення особливостей використання телебачення в умовах сімейного виховання дітей дошкільного віку.

Результати аналізу телевізійних програм свідчать, що структура телевізійних програм для дітей дошкільного віку включає анімаційні (мультиплікаційні) фільми; художні фільми для дітей; серіали художніх фільмів; безпосередньо передачі розважального та пізнавального характеру. При цьому переважають програми розважального змісту, хоча й зумовлюють певну пізнавальну діяльність дітей.

Аналіз результатів анкетування батьків дозволив виявити:

- більшість батьків використовують телебачення не критично й безсистемно, в багатьох відсутня культура перегляду телепередач;
- батьки в більшості досліджених сімей не надають значення можливостям телебачення впливати на виховання й розвиток дітей дошкільного віку, зокрема на формування їх пізнавальної активності, не володіють способами впливу на дитину з метою стимулювання її пізнавальної активності при засвоєнні інформації про довкілля й використанні її в різних видах діяльності;
- термін, що проводить дитина біля екрану телевізора, займає певне місце в структурі вільного часу сім'ї й залежать від особливостей організації дозвілля в умовах певної сім'ї, культури перегляду телепередач батьками;
- діти віддають перевагу телевізійним передачам, які відповідають їхнім віковим можливостям за тривалістю демонстрації, доступності змісту, новизні інформації, проте також «зависають» на телепередачах для дорослих;

– батьки, як правило, вибирають передачі за своїми інтересами, при цьому інтереси дітей часто враховуються тільки в тих випадках, коли дитяча телепередача не збігається в часі з трансляцією передач, що цікавлять дорослих;

– педагогічний супровід дорослими перегляду дітьми телевізійних передач здійснюється лише в окремих випадках;

– найчастіше діти дивляться телевізійні передачі одні, рідше з іншими членами сім'ї, тільки незначна частина батьків контролює перегляд дітьми телевізійних передач і приймає участь у їх перегляді разом з дітьми.

Таким чином, проблема формування пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку засобом телебачення в умовах сімейного виховання є актуальною, недостатньо вирішеною й потребує подальшого дослідження.

Список літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти. (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ezavdnz.mcfr.ua/book?bid=37876>, вільний. – Назва з екрана.

2. Дитина: освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проєкту В. О. Огнев'юк ; авт. кол. А. Г. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. А. Г. Беленька; Мін. осв. і науки України, Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. – 440 с.

3. Ладивір С. Пізнавальна активність старших дошкільнят: індивідуальні особливості / С. Ладивір // Дошкільне виховання. – 2006. – № 11. – С. 3–6.

4. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка : підручник / Тамара Поніманська. – 4-те вид. перероб. – Київ : ВЦ «Академія», 20218. – 408 с.

5. Суржанська В. А. Творчі завдання як засіб формування пізнавальної активності старших дошкільників: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Інститут проблем виховання Академії педагогічних наук України. – К., 2004. – 19 с.

6. Ткачук Т. А. Розвиток пізнавальної активності дітей дошкільного віку у спілкуванні з вихователем: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К., 2004. – 23 с.